

Modulus Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

ALEGERILE PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN - 2009

mai 2009

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

CUPRINS

INTRODUCERE

..... 3

INFLUENȚA EUROPARLAMENTARILOR ROMÂNI ASUPRA PROCESULUI DECIZIONAL DIN PARLAMENTUL EUROPEAN

Irina Ioniță

Dan Mateescu

..... 4

RESPONSABILITATEA EUROPARLAMENTARILOR ȘI DEFICITUL DEMOCRATIC

Andrada Albescu

..... 22

TEMELE DE CAMPANIE ALE PARTIDELOR PARLAMENTARE ROMÂNEȘTI ÎNSCRISE ÎN CURSA PENTRU PE

Andra Roescu

..... 30

Introducere

Raportul se încadrează într-un studiu mai amplu al studenților Modulului Jean Monnet „Continuitate și Schimbare în Guvernanța Europeană” și al membrilor Clubului Academic de Studii Europene, fiind precedat de raportul din 2007 „Alegerile pentru Parlamentul European. Studiu de caz: România”. Această linie de cercetare s-a născut din interesul pentru studierea mediului instituțional european și înțelegerea atât a procesului decizional din Uniunea Europeană, cât și a proceselor europene. Dacă raportul din 2007 s-a centrat pe aprofundarea cunoștințelor privind instituția Parlamentului European, a transformărilor suferite de-a lungul dezvoltării sale, dar și a modului în care cursa pentru europarlamentare a fost înțeleasă la nivelul clasei politice și a electoratului din România, raportul din 2009 se dorește a fi un prim pas în identificarea și explorarea diferitelor aspecte ce pot apărea în studierea alegerilor europene din perspective teoretice ce pun sub o nouă lumină problematicile din acest mediu instituțional și rolul României în acest context.

Prima parte a acestui raport se concentrează pe maniera în care europarlamentarii români pot influența procesul decizional în cadrul Parlamentului European, prin analizarea comportamentului de vot al eurodeputaților din România ce au obținut un mandat în PE pentru perioada 2007-2009 și pe schimbările produse de aceștia în raportul de forțe din instituția europeană. Noutatea și importanța acestui studiu rezidă în utilizarea unor instrumente teoretice precum tipare de vot și putere de vot.

Cea de a doua secțiune se axează tot pe comportamentul europarlamentarilor, dar dintr-un unghi diferit, și anume din perspectiva importanței activității legislative a acestora pentru procesul democratic din mediul instituțional european. Astfel, în partea a doua s-a dorit evidențierea corelației dintre responsabilitatea publică a eurodeputaților și deficitul democratic din PE. Analiza a vizat în același timp și reliefarea importanței cunoașterii de către electorat a comportamentului europarlamentarilor care doresc să obțină un nou mandat pentru procedurile democratice europene.

Ultima parte reprezintă o incursiune în cunoașterea problematicilor aduse de către competitorii din cursa electorală pentru alegerile europarlamentare-2009 din România și maniera în care poziția acestora față de diferite teme europene se corelează cu percepția votanților. În acest sens, unul dintre instrumentele utilizate în această secțiune este reprezentat de manifestele electorale ale partidelor parlamentare.

Influența europarlamentarilor români asupra procesului decizional din Parlamentul European

Irina Ioniță

Dan Mateescu

În 2007, au avut loc primele alegeri pentru Parlamentul European în România. Cu această ocazie, statul român a trimis 35 de europarlamentari în PE. În acest studiu, vom analiza comportamentul de vot al europarlamentarilor români și modul în care aceștia au schimbat raportul de forțe din acest organism. Prima parte a articolului se ocupă cu problema coeziunii grupurilor din Parlamentul European la care s-au afiliat europarlamentarii români, accentul cazând asupra tiparelor de vot. În partea a doua a articolului ne concentrăm asupra modului în care europarlamentarii români au schimbat raportul de forțe dintre grupurile din Parlamentul European. Principalul instrument pe care îl utilizăm este puterea de vot.

Tipare ale votului europarlamentarilor români

Una dintre întrebările fundamentale la care Uniunea Europeană încearcă să răspundă este: cum poate fi extinsă puterea Parlamentului European? Această problemă ne obligă să ne întrebăm ce putere posedă un europarlamentar și în ce fel o poate utiliza, dar mai ales pe ce competențe trebuie să se bazeze deținătorii mandatelor de europarlamentar pentru a se dovedi eficienți în activitatea desfășurată. În plus, întrebarea esențială se referă la așteptările electoratului român: votăm europarlamentari repartizându-le în mod expres misiunea de a apăra interesele României?

În mod formal, membrii Parlamentului European reprezintă interesele popoarelor Uniunii. Cu toate acestea, atunci când discutăm despre activitatea corpurilor legislative (chiar dacă PE nu posedă toate atributele unui legislativ

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

național), trebuie să ne îndreptăm atenția asupra acțiunilor și pozițiilor constituenților. Așadar, în secțiunea ce urmează, vom discuta despre mecanismele votului în Parlamentul European.

În acest sens vom analiza gradul de coeziune al comportamentului legislativ al europarlamentarilor români pe de o parte pe linia grupului parlamentar european la care sunt afiliați și pe de altă parte pe linie națională. Acest demers îl vom întreprinde pentru a vedea care este gradul de coeziune al grupurilor parlamentare europene după aderarea României.

Rolul Parlamentului European în sistemul instituțional al Uniunii Europene este acela de a asigura legitimitate democratică procesului decizional. ”Parlamentul European reunește reprezentanții popoarelor statelor membre din UE, aleși prin sufragiu universal direct”. Astfel, ”membrii PE nu au legătură directă sau indirectă cu guvernele statelor membre”. (Bărbulescu, 2008: 190-191)

Cu toate acestea, comportamentul de vot al europarlamentarilor prezintă un grad mai mare de coeziune în raport cu grupul parlamentar european din care fac parte, decât pe linie națională. Simon Hix și Abdul Noury în studiul ”After enlargement: Voting patterns in the sixth European Parliament” arată că odată cu aderarea la UE a zece state noi, coeziunea grupurilor parlamentare europene este mai mare decât coeziunea pe baza liniilor naționale, chiar dacă membrii Parlamentului European proveniți din noile state membre au un comportament de vot mai degrabă loial statului din care fac parte decât grupului parlamentar transnațional.” (Hix, Noury, 2008: 3-4) O a doua ipoteză pe care o înaintează cei doi autori este că o dată cu aderarea celor 10 noi state în anul 2004, coeziunea grupurilor parlamentare europene se va reduce dat fiind faptul că noile state membre sunt caracterizate de un venit pe cap de locuitor mai mic decât cele 15 state „vechi”. Astfel, ipoteza este că, similar cu situația întâlnită în Congresul Statelor Unite, inegalitățile vor conduce la o mai mare polarizare. De asemenea, consideră autorii, am putea asista la emergența unui clivaj vest-est (Hix, Noury, 2008: 2-3). Cu toate acestea, ipoteza scăderii coeziunii interne a grupurilor din Parlamentul European este infirmată de datele empirice (Hix, Noury, 2008).

În continuare analizăm comportamentul legislativ al europarlamentarilor români din perspectiva celor prezentate mai sus. Tabelul 1 prezintă gradul de coeziune al comportamentului legislativ al europarlamentarilor români în raport cu grupul parlamentar european la care sunt afiliați și pe linie națională.

Tabelul 1. Gradul de coeziune al comportamentului legislativ al europarlamentarilor români în raport cu grupul parlamentar și pe linie națională.

Grup parlamentar European	Coeziunea comportamentului legislativ în raport cu grupul parlamentar	Coeziunea comportamentului legislativ pe linie națională
ALDE	97,74	83,41
PPE	96,44	93,54
PSE	97,41	79,24
VERZII/EFA	56,86	66,65
MEDIA	87,11	80,71

Sursa: www.votewatch.eu

Astfel, din datele prezentate în Tabelul 1 se observă un grad mai mare al coeziunii comportamentului legislativ în raport cu grupul parlamentar european, în medie cu 7% . Coeziunea comportamentului legislativ în raport cu grupul parlamentar este măsurată în felul următor: se calculează numărul de instanțe în care un membru al Parlamentului European a votat în același fel ca pluralitatea membrilor grupului parlamentar la care este afiliat. Coeziunea comportamentului legislativ pe linie națională este măsurată în felul următor: se calculează numărul de instanțe în care un membru al Parlamentului European a votat în același fel ca pluralitatea parlamentarilor europeni de aceeași naționalitate.

O posibilă explicație pentru comportamentul legislativ al europarlamentarilor români este că, în ceea ce privește temele europene, ideologiile partidelor naționale sunt similare celor ale grupurilor parlamentare europene la care sunt afiliate. O astfel de explicație cuprinde și cazul europarlamentarului Laszlo Tokes, singurul caz unde se observă o coeziunea a comportamentului legislativ pe linie națională mai ridicată.

Alte tipuri de explicații sunt oferite de Simon Hix, în descrierea Parlamentului European, acesta evidențind numărul mare de orientări politice, diversitatea reglementărilor în ceea ce privește luarea deciziilor și influențele multiple ce

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

acționează asupra europarlamentarilor, precum aria extinsă de preferințe referitoare la politici, interesele naționale, politicile partidelor naționale și afilierea la grupurile politice din Parlamentul European. Atunci când membrii Parlamentului European decid cum votează, trebuie să aibă în vedere două „autorități”: partidul național, ce controlează selecția candidaților pentru Alegerile Europene și grupurile politice din Parlamentul European, ce controlează o serie de bunuri private în cadrul instituției, cum ar fi poziții de conducere, desemnarea membrilor comisiilor de specialitate, timpul alocat intervențiilor și agenda legislativă. În cadrul studiilor asupra Parlamentului European, teza care sugerează impactul semnificativ al grupurilor parlamentare asupra votului europarlamentarilor ocupă o poziție centrală. Teza susține că prin organizarea diviziunii muncii între membrii cu opțiuni politice asemănătoare, europarlamentarii își pot asigura acces la agenda legislativă, resurse și desemnări în comisii. În schimb, membrii Parlamentului European, urmează instrucțiunile liderului grupului politic european în ceea ce privește votul. Principala dovadă ce susține această teză este nivelul în creștere al coeziunii grupurilor din PE¹. Cu toate acestea, Hix pornește de la ipoteza că efectul organizației de partid asupra comportamentului legislativ, independent de preferințele membrilor, nu poate fi determinat. Mai mult, problema este mai complicată în cazul Parlamentului European de existența celor două „autorități”. În cazul în care grupurile politice din PE prezintă un grad înalt de coeziune, nu putem ști dacă acest lucru se datorează liderilor de grup care i-au determinat pe europarlamentari să voteze după instrucțiunile transmise, dacă partidele naționale, ai căror reprezentanți votează, preferă politici în concordanță cu cele ale grupului european (astfel determinându-i pe aceștia să voteze împreună cu grupul) sau dacă membrii individuali ai PE din același grup parlamentar împărtășesc poziții comune în privința politicilor, independent de afilierea la partidul național. În vederea explicării mecanismelor de vot, Hix ia în considerare trei explicații².

¹ Attina, Fulvio. 1990. „The Voting Behaviour of the European Parliament Members and the Problem of Europarties”. In *European Journal of Political Research* 18: 557-79; Brzinski, Joanne Bay. 1995. „Political Group Cohesion in the European Parliament, 1989-1994”. In *The State of The European Union*, Vol. 3, ed. Carole Rhodes and Sonia Mazey. London: Longman; Raunio, Tapio. 1997. *The European Perspective: Transnational Party Groups in the 1989-1994 European Parliament*. London: Ashgate: 79-124 *apud* Hix, 2002: p. 689.

² Hix, 2002: p. 690.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

a. *Preferințele personale ale europarlamentarilor referitoare la politicile Uniunii Europene.* În cazul în care membrii Parlamentului European votează ghidându-se exclusiv după propriile preferințe ideologice, distanța între poziția ideală (în mod curent prin conceptul „poziției ideale” referitoare la o politică se face referire la o alternativă de politică publică pe care un individ o preferă superior oricărei alte alternative) a unui membru al Parlamentului European și poziția medie a partidului european este un predictor puternic al numărului de voturi pro sau contra partidului european de apartenență. În cazul în care poziția unui europarlamentar este apropiată de poziția medie a partidului european, atunci nu ar trebui să existe nici un conflict între propriile preferințe ideologice și instrucțiunile liderului de grup parlamentar. Cazul invers este, de asemenea, adevărat¹.

b. *Disciplina în Partidele Europene.* În cazul în care partidele europene sunt organizații puternice, ar trebui să poată impune sancțiuni membrilor ce votează împotriva liniei partidului. Astfel, independent de poziția ideologică individuală, membrii Parlamentului European trebuie să urmeze instrucțiunile liderului partidului privind votul. În plus, unele partide europene sunt într-o mai mare măsură capabile să-și determine membrii să voteze conform dorinței liderului. Cele două partide majore – Partidul Popular European și Partidul Socialiștilor Europeni - conduc în fapt Parlamentul European, un procent mai mare de 65% dintre parlamentarii europeni fiindu-le afiliat. În cazul în care cooperează, aceste partide determină cine câștigă pozițiile cheie în Parlamentul European, cine obține un loc într-o comisie și modul în care agenda legislativă este organizată în comisii sau în plen. Astfel, cele două partide pot oferi multe oportunități parlamentarilor care urmează disciplina de partid, având însă și cea mai multă putere în impunerea sancțiunilor².

c. *Disciplina Partidelor Naționale.* Având în vedere modul în care sunt organizate Alegerile Europene, partidele naționale posedă o influență considerabilă asupra șanselor europarlamentarilor de a fi realeși. În toate statele membre, partidele controlează selecția candidaților (în orice caz, această afirmație era corectă la momentul publicării articolului), în diferite grade. Mai mult, în cazul câștigării unor

¹ Idem: p. 690.

² Idem: pp. 690-91.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

mandate, cele mai multe partide organizează întâlniri ale „delegației partidului național” (grupul de europarlamentari aparținând unui partid). În cadrul acestora sunt aleși liderii delegației partidului național și se hotărăște poziția adoptată de partid în cadrul Parlamentului European. Pozițiile partidului național, articulate de către delegațiile naționale, intră de multe ori în contradicție cu cele ale partidului european la care acestea sunt afiliate. Unele delegații naționale, în particular cele numeroase, transmit instrucțiuni privind votul europarlamentarilor aleși pe listele partidului, în cazul în care poziția partidului național este diferită de cea a grupului politic european. Întrucât partidul național este cel care decide dacă un europarlamentar va candida pe lista partidului la următoarele alegeri, este de așteptat ca europarlamentarii să voteze după instrucțiunile partidului național, împotriva partidului european. Cu cât poziția ideală a partidului național în privința politicilor este mai îndepărtată de cea a partidului european, cu atât conflictul va apărea mai des. Astfel, distanța între pozițiile ideale referitoare la politici între partidul național și cel european este un predictor puternic al gradului în care europarlamentarii se vor abate de la linia promovată de partidul european. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că pozițiile referitoare la politici ale partidelor europene nu sunt complet independente de cele ale partidelor naționale, întrucât conducerea primelor este formată din liderii delegațiilor naționale celor mai numeroase. Astfel, unele partide naționale exercită mai multă influență în stabilirea poziției partidului european la care sunt afiliate, rezultând că apariția conflictului descris mai sus este improbabilă în cazul europarlamentarilor aparținând respectivelor partide naționale¹.

Analizând influența celor trei factori prezentați mai sus (poziția ideologică individuală, disciplina partidului european, disciplina partidului național) concluzia lui Hix este că principalul factor prin care putem explica mecanismele votului în Parlamentul European este poziția partidului național în ceea ce privește politicile comunitare. În ciuda faptului că liderii partidelor europene controlează accesul la resurse importante, liderii naționali, controlând selecția candidaților, sunt cei care determină cum votează un europarlamentar. În plus, rezultatele contrazic în modul cel

¹ Idem: pp. 691-92.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

mai clar teza conform căreia poziția ideologică individuală ar fi factorul ce determină votul în Parlamentul European¹.

În cadrul acestei lucrări ne concentrăm asupra votului ca principal instrument de influențare a politicilor publice de pe agenda Parlamentului European.

În acest sens, dacă privim votul ca principala modalitate prin care un membru al Parlamentului European își desfășoară activitatea, ajungem la o concluzie contra-intuitivă: *profilul europarlamentarului nu are nici o relevanță asupra politicilor pe care acesta le va susține*. În cazul în care concluziile lui Simon Hix sunt corecte, putem presupune că nu avem motive pentru a fi interesați de profilul viitorilor europarlamentari, întrucât aceștia vor vota conform poziției partidului național (cu siguranță există excepții de la această regulă), având în vedere că votul pe liste, practicat încă în țara noastră, oferă controlul selecției candidaților liderilor partidelor.

Așadar, contează expertiza pe care unii europarlamentari o dețin într-un anume domeniu?

Răspunsul este da, competența în problemele comunitare și/sau într-un sector al politicilor publice are o importanță deosebită pentru succesul unui individ ca membru al Parlamentului European, însă nu în ceea ce privește votul. Cu toate acestea, de ce este important profilul europarlamentarilor și cum poate el influența desfășurarea mandatului este relativ dificil de cuantificat.

Westlake consideră fiecare membru al Parlamentului European se află în fața unei situații strategice particulare, în funcție de anumiți factori: cazul în care europarlamentarul privește mandatul european drept începutul sau sfârșitul carierei sale; durata prezenței în Parlamentul European; cât de influent este partidul național de apartenență în grupul european; cât de puternic este grupul parlamentar european în raport cu alte grupuri. În funcție de acești factori, el trebuie să decidă ce dorește să realizeze în PE și ce poate să facă în mod real². Cei mai mulți membri ai Parlamentului European doresc să fie promovați în posturi de autoritate sau prestigiu în cadrul instituției, precum un loc într-o comisie, raportor privind un act legislativ

¹ Idem: p. 696.

² Westlake, M. 1994. *A Modern Guide to the European Parliament*. London: Pinter, pp. 101-6 *apud* Hix et al. 1999: p. 4.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

important, conducerea unui partid european etc.¹. Cu toate acestea, știm că distribuția locurilor în comisiile Parlamentului European, președinția acestora sau desemnarea funcțiilor de conducere ale PE (președinte și vicepreședinți) rezultă în urma unui proces de negociere complex, bazat în principal pe numărul mandatelor deținute de fiecare grup parlamentar. Procesul este reluat în interiorul fiecărui grup, actorii fiind delegațiile naționale ce formează grupul, în timp ce criteriul rămâne tot ponderea mandatelor fiecărei delegații. Situația este aceeași în cazul funcțiilor în cadrul grupului parlamentar, distribuția având loc la începutul și la jumătatea mandatului parlamentar. Grupurile parlamentare negociază funcții pentru a-și întări puterea în comisiile considerate prioritare și, în mod similar, delegațiile naționale sau membrii individuali încearcă să obțină funcții în comisiile ce prezintă importanță pentru alegători din țara de proveniență sau pentru ei înșiși².

Influența distribuției europarlamentarilor români asupra grupurilor parlamentare europene

Dat fiind faptul că venirea europarlamentarilor români nu a constituit un factor de polarizare sau conflict în interiorul grupurilor parlamentare europene la care s-au afiliat, contribuind din contră la coeziunea acestora, în continuare vom analiza modul în care s-a schimbat influența diferitelor grupuri parlamentare la care s-au afiliat.

Jocul prin care se iau deciziile la nivelul Parlamentului European este unul asimetric deoarece în cadrul acestuia grupurile parlamentare europene dețin un număr diferit de voturi, datorită mandatelor obținute în urma alegerilor. Astfel, putem spune că grupurile parlamentare europene au o putere de vot diferită. Puterea de vot a acestora nu depinde numai de numărul voturilor pe care acestea le dețin în PE. Stabilirea ”puterii de vot a unui actor este nu numărul de voturi, ci ceea ce poate face el cu voturile respective; în particular cum le poate folosi pentru a intra într-o coaliție învingătoare. [...] Ca urmare, puterea de vot a unui actor va depinde de numărul sau de ponderea coalițiilor învingătoare din care acesta va face parte” (Miroiu: 2007, 91).

¹ Hix et al. 1999: pp. 6-7.

² Idem: p. 12.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Astfel, puterea de vot este un indicator care arată capacitatea unui jucător de a ieși câștigător în urma jocului, nu numai prin prisma propriilor forțe, ci luând în calcul relațiile pe care acesta le poate avea cu ceilalți jucători. ”Va fi mai potrivit să considerăm că puterea de vot este capacitatea unui legislator, ca prin votul său, să afecteze faptul că o măsură trece sau nu. Această capacitate, la rândul ei, depinde de un număr de factori complecși, precum totalul de voturi alocate fiecărui reprezentant individual, distribuția voturilor celorlalți legislatori, numărul total al membrilor unui anumit organism” (Banzhaf: 1965 în Miroiu: 2007, 92).

Acest tip de indicator poate fi folosit și pentru a analiza puterea statelor din cadrul Consiliului de Miniștri ai Uniunii Europene, în perspectiva lărgirii UE și deci, a modificării componenței acestuia. De asemenea, puterea de vot poate fi folosită și pentru a analiza procesul de luare al deciziei din cadrul Consiliilor de Administrație al companiilor bazate pe acționariat.

Puterea de vot a partidelor indică capacitatea acestora de a influența rezultatul procesului legislativ. Acest rezultat poate fi unul pozitiv – atunci când inițiativa legislativă trece de PE – sau negativ – atunci când inițiativa legislativă nu trece de PE. Regula decizională definește rezultatul pe care îl produce procesul legislativ, acela de trecere a inițiativelor legislative sau de a împiedica trecerea acestora. Astfel, în cadrul legislativelor există jucători cu diferite ponderi ale votului. Ponderele unui jucător nu poate depăși suma tuturor ponderilor (Felsenthal, Machover: 2004, 2). Cu alte cuvinte, partidele parlamentare au ponderi diferite ale voturilor, obținute în urma alegerilor. Regula decizională în cazul legislativelor este de a obține minim 50%+1 din totalul ponderilor. Astfel, un jucător are putere de vot dacă atunci când acesta își schimbă votul, rezultatul jocului să se modifice din pozitiv în negativ, sau invers, în funcție de direcția votului.

În literatura de specialitate au fost definiți mai mulți indici de măsurare a puterii de vot. Primii indici conceptualizați au fost indicele Shapley-Shubik, indicele Banzhaf și indicele Penrose sau altfel spus, indicele Banzhaf absolut. Indicii puterii de vot sunt folosiți pentru studierea distribuției puterii într-o legislatură în care membrii au numere diferite de voturi (Leech: 2003, 831). Astfel, ”un indice al puterii măsoară influența relativă a fiecărui membru asupra procesului de luare a deciziei în sensul

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

folosirii votului său pentru a schimba o coaliție formată din alți membrii dintr-una pierzătoare într-una care să satisfacă majoritatea cerută și să câștige” (Leech: 2002a, 2).

Indicele Shapley-Shubik este asociat cu un comportament al membrilor care urmăresc obținerea de funcții, iar în cadrul procesului de formare a unei coaliții câștigătoare se pune accentul pe negocierea asupra distribuției funcțiilor. Spre deosebire de acesta, indicii Banzhaf și Penrose sunt asociați cu comportamentul de implementare a unui anumit set de politici, unde câștigul de voturi se traduce prin controlul acțiunilor unei organizații – Parlament național, PE, consiliu de administrație, Consiliul Uniunii Europene ș.a – iar rezultatele nu se pot negocia între membrii coaliției câștigătoare (Leech: 2002a, 4). Cele două tipuri de abordări ale comportamentului membrilor unei organizații realizează distincția între două tipuri de putere: P-power – puterea văzută ca premiu – caracteristică a indicelui Shapley-Shubik și I-power – puterea văzută ca influență – caracteristică a indicelui Banzhaf și a indicelui Penrose.

Prin P-power se înțelege puterea de vot concepută ca partea relativă așteptată a unui votant, dintr-un premiu fix valabil al unei coaliții câștigătoare sub o regulă decizională. Prin I-power se înțelege puterea de vot concepută ca potențiala influență a unui votant asupra rezultatelor unei diviziuni dintr-un corp de luarea a deciziei – chiar dacă o anumită politică este adoptată sau blocată (Felsenthal, Machover: 2004, 9).

În această lucrare folosim indicele Banzhaf al puterii de vot întrucât vom încerca să măsurăm puterea de influență a europarlamentarilor români în procesul decizional din Parlamentul European.

Indicele Penrose și indicele Banzhaf au mai degrabă o valoare statistică în ceea ce privește măsurarea puterii de vot. Astfel de indici pleacă de la ideea că orice membru al unei organizații în care decizia se ia prin vot are o anumită putere de a influența rezultatele procesului decizional.

Indicele Penrose corespunde unui comportament care urmărește mai degrabă implementarea unui anumit set de politici decât obținerea unui câștig ca membru al

unei coaliții câștigătoare. Puterea de vot măsurată de acest indice este văzută ca puterea de a influența – I-power.

Penrose definește puterea de vot ca probabilitatea ca un votant să fie decisiv în procesul de luare a deciziei. (Felsenthal, Machover: 2004, 4) Cu alte cuvinte, el măsoară probabilitatea ca un jucător să se afle într-o coaliție câștigătoare, care ar înceta să mai fie astfel, dacă acest jucător nu ar vota la fel precum ceilalți membrii ai coaliției. Altfel spus, indicele Penrose măsoară de câte ori un jucător poate fi votant critic.

Formula după care se calculează indicele Penrose este următoarea: (conform Leech: 2002b, 444)

$$p_i = n_i / 2^{n-1} \quad i=1,2,\dots,n$$

Astfel, se măsoară toate posibilitățile pe care le poate avea un jucător i de a face parte dintr-o coaliție câștigătoare în care să fie votant critic. Calculul indicelui Penrose pentru fiecare membru al unei organizații – precum grupurile parlamentare europene PE – arată puterea absolută a membrilor acelei organizații.

Banzhaf a relativizat indicele Penrose. El pleacă de la asumția că puterea de vot a unui jucător poate fi definită relativ la jucători. Aceasta se poate realiza prin adunarea puterii de vot a tuturor jucătorilor¹ și împărțirea rezultatului la puterea de vot a jucătorului în cauză (Miroiu: 2007, 94). Astfel, suma puterilor de vot ai tuturor jucătorilor va fi egală cu 1.

La baza indicelui Banzhaf stă ideea numărării numărului de oscilații în relație cu toate rezultatele posibile în urma votării. Astfel, ca și indicele Penrose, indicele Banzhaf urmărește mai degrabă un comportament de implementare a politicilor, calculându-se în funcție de rezultatele procesului decizional și nu de modul de împărțire a câștigurilor.

Formula de calcul a indicelui Banzhaf este următoarea: (conform Leech: 2002a, 13)

$$\beta_i = p_i / \sum_i p_i$$

În această analiză folosim indicele Banzhaf pe de o parte, pentru că intenția studiului este de a verifica în ce măsură europarlamentarii români pot influența

¹ Calculată prin indicele Penrose.

procesul decizional în PE și, pe de altă parte, pentru că acesta măsoară puterea de vot relativă.

Dat fiind numărul mare de europarlamentari pe care îi poate trimite România în Parlamentul European, țara noastră are o poziție importantă în luarea deciziilor la nivelul acestei instituții. Ocupând locul 7 ca număr de europarlamentari, România are o putere de vot ce depășește alte 20 de state membre, (vezi tabelul 2) și astfel are o pondere mare în ceea ce privește deciziile Parlamentului European.

Tabelul 2. Puterea de vot a statelor membre în PE

Stat Membru	Nr. Europarlamentari	Banzhaf
Germania	99	0,134033
Franța	78	0,101111
Italia	78	0,101111
Marea Britanie	78	0,101111
Spania	54	0,068093
Polonia	54	0,068093
România	35	0,403642
Olanda	27	0,033536
Belgia	24	0,02977
Cehia	24	0,02977
Grecia	24	0,02977
Ungaria	24	0,02977
Potugalia	24	0,02977
Suedia	19	0,023548
Austria	18	0,02227
Bulgaria	18	0,02227
Danemarca	14	0,017317
Slovacia	14	0,017317
Finlanda	14	0,017317
Lituania	13	0,016081
Irlanda	13	0,016081
Letonia	9	0,011165
Slovenia	7	0,008631
Estonia	6	0,007423
Cipru	6	0,007423
Luxenburg	6	0,007423
Malta	5	0,006152

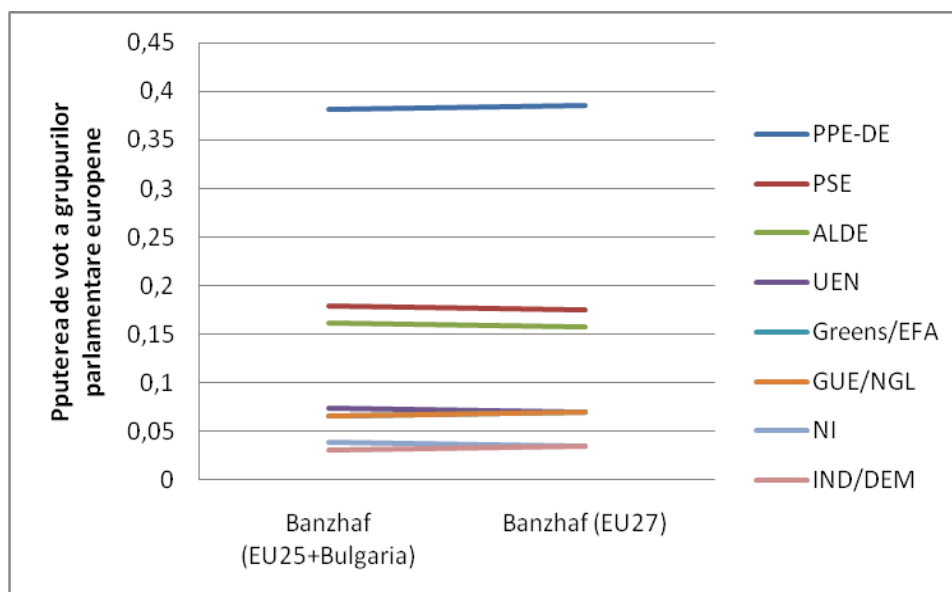
Cu toate acestea, așa cum am arătat, comportamentul de vot al europarlamentarilor prezintă un grad mai mare de coeziune în raport cu grupul parlamentar european din care fac parte, decât pe linie națională.

Astfel, pentru a vedea cum pot influența europarlamentarii români deciziile luate la nivelul PE, am analizat modul în care a evoluat puterea de vot a grupurilor parlamentare europene odată cu aderarea României la UE.¹

Tabel 3. Evoluția puterii de vot a grupurilor parlamentare europene odată cu aderarea României

Grup Parlamentar	EU 25 +Bulgaria	Banzhaf (EU25+Bulgaria)	EU 27	Banzhaf (EU27)
PPE-DE	270	0.38158	288	0.38596
PSE	207	0.17982	217	0.17544
ALDE	93	0.16228	99	0.15789
UEN	44	0.07456	44	0.07018
Greens/EFA	42	0.06579	43	0.07018
GUE/NGL	41	0.06579	41	0.07018
NI	31	0.03947	31	0.03509
IND/DEM	22	0.03070	22	0.03509
COTA = 50%+1	376		393	

Grafic 1.

¹ Pentru a putea realiza această analiză am calculat indicele Banzhaf al puterii de vot pentru EU25 și Bulgaria, pe de o parte, și EU 27, pe de altă parte.

Astfel, din tabelul 3 și graficul 1 putem observa că aportul României cu 18 europarlamentari¹ la Grupul Partidului Popular European și al Democraților Europeni a dus la o creștere a puterii de vot a acestuia în PE. Pe de altă parte, în cazul Grupului Partidului Socialiștilor Europeni și a Grupului Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa, aportul cu 10 europarlamentari și respectiv 6 europarlamentari a dus la declinul acestora din punctul de vedere al puterii de vot.

De asemenea, trebuie menționat că afilierea unui singur europarlamentar român² la Grupul Verzilor/ Alianței Europene Libere a dus la creșterea puterii de vot a acestuia.

Din datele prezentate se poate observa că europarlamentarii români au contribuit la coeziunea grupurilor parlamentare la care s-au afiliat. Această situație nu trebuie în niciun fel interpretată ca o abandonare a intereselor naționale ci, din contra, este vorba de conștientizarea responsabilităților pe care un europarlamentar le are față de fiecare cetățean european. În plus, pentru a-și realiza activitatea, un europarlamentar are nevoie de suportul grupului din care face parte astfel încât integrarea europarlamentarilor români în grupurile la care s-au afiliat este un semn pozitiv.

Integrarea europarlamentarilor români în grupurile la care s-au afiliat a făcut necesară analiza influenței acestora în procesul decizional al PE, deoarece activitatea lor ca europarlamentari s-a desfășurat mai degrabă ca membrii unui grup parlamentar european și mai puțin ca reprezentanți ai statului. Astfel, evoluția puterii de vot a grupurilor parlamentare europene arată cât de importante sunt rezultatele alegerilor europarlamentare din România pentru activitatea acestora în procesul decizional al PE..

¹ Provenți din două partide naționale (Partidul democrat Liberal și Uniunea Democrată a Maghiarilor din România).

² Este vorba de Laszlo Tokes, candidat independent la alegerile europarlamentare din 2007.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Anexa

Gradul de coeziune al comportamentului legislativ al europarlamentarilor români în raport cu grupul parlamentar și pe linie națională.

Nume	Grup parlamentar european	Coeziunea comportamentului legislativ în raport cu grupul parlamentar	Coeziunea comportamentului legislativ pe linie națională
Roberta Alma Anastase	PPE	97.03% (1960 din 2020 voturi)	86.53% (1748 din 2020 voturi)
Alin Lucian Antochi	PSE	97.78% (748 out of 765 votes)	74.38% (569 out of 765 votes)
Alexandru Athanasiu	PSE	97.81% (1118 out of 1143 votes)	85.74% (980 out of 1143 votes)
Tiberiu Bărbulețu	ALDE	97.40% (1047 out of 1075 votes)	84.19% (905 out of 1075 votes)
Sebastian Valentin Bodu	PPE	96.78% (1986 out of 2052 votes)	94.83% (1946 out of 2052 votes)
Victor Boștinaru	PSE	97.62% (2421 out of 2480 votes)	78.63% (1950 out of 2480 votes)
Nicodim Bulzescu	PPE	97.25% (2155 out of 2216 votes)	94.04% (2084 out of 2216 votes)
Daniela Buruiană-Aprodu	NI	-	47.18% (469 out of 994 votes)
Cristian Silviu Bușoi	ALDE	95.07% (2256 out of 2373 votes)	81.96% (1945 out of 2373 votes)
Călin Cătălin Chiriță	PPE	96.68% (932 out of 964 votes)	94.81% (914 out of 964 votes)
Silvia Ciomei	ALDE	94.89% (966 out of 1018 votes)	82.81% (843 out of 1018 votes)
Adrian Mihai Cioroianu	ALDE	94.74% (216 out of 228 votes)	85.96% (196 out of 228 votes)
Titus Corlățean	PSE	98.78% (731 out of 740 votes)	82.57% (611 out of 740 votes)
Dumitru Gheorghe Mircea Coșea	NI	-	58.92% (631 out of 1071 votes)
Corina Crețu	PSE	94.98% (2897 out of 3050 votes)	77.08% (2351 out of 3050 votes)
Gabriela Crețu	PSE	96.71% (3173 out of 3281 votes)	78.02% (2560 out of 3281 votes)
Magor Imre Csibi	ALDE	97.85% (2185 out of 2233 votes)	82.76% (1848 out of 2233 votes)
Daniel Dăianu	ALDE	97.73% (2070 out of 2118 votes)	83.47% (1768 out of 2118 votes)
Vasilica Viorica Dăncilă	PSE	99.24% (784 out of 790 votes)	71.14% (562 out of 790 votes)

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Dragoș Florin David	PPE	94.49% (2041 out of 2160 votes)	92.08% (1989 out of 2160 votes)
Vasile Dâncu	PSE	95.39% (952 out of 998 votes)	83.77% (836 out of 998 votes)
Cristian Dumitrescu	PSE	90.75% (952 out of 1049 votes)	80.65% (846 out of 1049 votes)
Constantin Dumitru	PPE	96.98% (1796 out of 1852 votes)	92.55% (1714 out of 1852 votes)
Petru Filip	PPE	96.94% (1269 out of 1309 votes)	93.20% (1220 out of 1309 votes)
Sorin Frunzăverde	PPE	97.18% (310 out of 319 votes)	95.92% (306 out of 319 votes)
Daniel Petru Funeriu	PPE	97.71% (641 out of 656 votes)	94.36% (619 out of 656 votes)
Ovidiu Victor Ganț	PPE	95.72% (1096 out of 1145 votes)	79.13% (906 out of 1145 votes)
Ioan Lucian Hămbășan	PPE	91.53% (670 out of 732 votes)	89.48% (655 out of 732 votes)
Eduard Raul Hellvig	ALDE	98.31% (1105 out of 1124 votes)	86.30% (970 out of 1124 votes)
Monica Maria Iacob-Ridzi	PPE	97.30% (2054 out of 2111 votes)	85.88% (1813 out of 2111 votes)
Atilla Bela Ladislau Kelemen	PPE	97.54% (950 out of 974 votes)	81.42% (793 out of 974 votes)
Sandor Konya-Hamar	PPE	96.16% (1003 out of 1043 votes)	80.15% (836 out of 1043 votes)
Ramona Nicole Mănescu	ALDE	98.27% (1709 out of 1739 votes)	84.93% (1477 out of 1739 votes)
Adrian Manole	PPE	97.27% (927 out of 953 votes)	96.54% (920 out of 953 votes)
Marian-Jean Marinescu	PPE	97.89% (3389 out of 3462 votes)	91.28% (3160 out of 3462 votes)
Iosif Matula	PPE	98.61% (990 out of 1004 votes)	96.91% (973 out of 1004 votes)
Eugen Mihăescu	NI	-	55.42% (583 out of 1052 votes)
Dan Mihalache	PSE	96.84% (1105 out of 1141 votes)	84.66% (966 out of 1141 votes)
Viorica Pompilia Georgeta Moisuc	NI	-	39.84% (353 out of 886 votes)
Alexandru-Ioan Morțun	ALDE	94.54% (1005 out of 1063 votes)	84.01% (893 out of 1063 votes)
Alexandru Nazare	PPE	96.42% (647 out of 671 votes)	96.27% (646 out of 671 votes)
Cătălin-Ioan Nechifor	PSE	97.27% (854 out of 878 votes)	79.50% (698 out of 878 votes)
Rareș-Lucian Niculescu	PPE	97.23% (1227 out of 1262 votes)	95.48% (1205 out of 1262 votes)
Dumitru Oprea	PPE	96.57% (986 out of 1021 votes)	95.10% (971 out of 1021 votes)
Ioan Mircea Pașcu	PSE	97.94% (3137 out of 3203 votes)	79.58% (2549 out of 3203 votes)
Maria Petre	PPE	98.34% (3312 out of 3368 votes)	90.68% (3054 out of 3368 votes)
Rovana Plumb	PSE	98.34% (2133 out of 2169 votes)	79.62% (1727 out of 2169 votes)
Radu Podgorean	PSE	97.62% (1149 out of 1177 votes)	84.88% (999 out of 1177 votes)

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

		1177 votes)	votes)
Mihaela Popa	PPE	97.40% (1311 out of 1346 votes)	92.87% (1250 out of 1346 votes)
Nicolae Vlad Popa	PPE	97.69% (2322 out of 2377 votes)	93.61% (2225 out of 2377 votes)
Petre Popeangă	NI	-	45.91% (517 out of 1126 votes)
Flaviu Călin Rus	PPE	98.26% (1640 out of 1669 votes)	96.23% (1606 out of 1669 votes)
Daciana Octavia Sârbu	PSE	97.97% (2023 out of 2065 votes)	80.24% (1657 out of 2065 votes)
Gheorghe Vergil Șerbu	ALDE	97.29% (1113 out of 1144 votes)	84.44% (966 out of 1144 votes)
Adrian Severin	PSE	96.81% (3427 out of 3540 votes)	79.49% (2814 out of 3540 votes)
Ovidiu Ioan Silaghi	ALDE	94.55% (208 out of 220 votes)	85.00% (187 out of 220 votes)
Csaba Sogor	PPE	94.02% (2325 out of 2473 votes)	91.31% (2258 out of 2473 votes)
Cristian Stănescu	NI	-	47.35% (554 out of 1170 votes)
Theodor Dumitru Stolojan	PPE	97.72% (2141 out of 2191 votes)	94.16% (2063 out of 2191 votes)
Karoly Ferenc Szabo	PPE	94.00% (1002 out of 1066 votes)	78.99% (842 out of 1066 votes)
Silvia Adriana Țicău	PSE	96.25% (3155 out of 3278 votes)	79.68% (2612 out of 3278 votes)
Radu Țirle	PPE	93.57% (713 out of 762 votes)	75.59% (576 out of 762 votes)
Laszlo Tokes	Verzii/EFA	56.86% (883 out of 1553 votes)	66.65% (1035 out of 1553 votes)
Adina Ioana Vălean	ALDE	98.76% (3195 out of 3235 votes)	83.77% (2710 out of 3235 votes)
Renate Weber	ALDE	98.73% (2093 out of 2120 votes)	83.58% (1772 out of 2120 votes)
Iuliu Winkler	PPE	92.07% (1498 out of 1627 votes)	90.10% (1466 out of 1627 votes)
Marian Zlotea	PPE	96.33% (944 out of 980 votes)	93.78% (919 out of 980 votes)

Sursa: www.votewatch.eu

Bibliografie:

1. BĂRBULESCU, Iordan, 2008, *Procesul decizional în Uniunea Europeană*, ed. Polirom, Iași.
2. FELSENTHAL, Dan S., MACHOVER, Moshé, 2004, *A Priori Voting Power: What Is It All About*, în "Political Studies Review", vol. 2.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

3. HIX, Simon. 2002. „Parliamentary Behaviour with Two Principals: Preferences, Parties, and Voting in the European Parliament”, în *American Journal of Political Science*, Vol. 46, No. 3, pp. 688-698.
4. HIX, Simon, RAUNIO, Tapio, SCULLY, Roger. 1999. *An Institutional Theory of Behaviour in the European Parliament*,
<http://www.lse.ac.uk/collections/EPRG/pdf/Working%20Paper%201.pdf>
5. LEECH, Dennis, 2002, *An Empirical Comparison of the Performance of Classical Power Indices*, în ” *Political Studies*”, vol. 50.
6. LEECH, Dennis, 2003 *Computing Power Indices for Large Voting Games*, în ” *Management Science*”, vol. 49, nr. 6.
7. LEECH, Dennis, 2002, *Designing the voting system for the Council of the European Union*, în ” *Public Choice*”, nr. 113.
8. MIROIU, Adrian, 2007, *Fundamentele Politicii*, vol. 2 „Raționalitate și acțiune colectivă”, ed. Polirom, Iași.

Surse internet:

1. <http://www.warwick.ac.uk/~eaae/>
2. www.votewatch.eu

Responsabilitatea europarlamentarilor și deficitul democratic

Andrada Albescu

În această secțiune voi analiza maniera în care comportamentul eurodeputaților în cadrul Parlamentului European reliefează responsabilitatea acestora în fața votanților prin analizarea activității lor și corelarea ei cu problematica deficitului democratic din PE. Am ales ca studiu de caz activitatea eurodeputaților români ce își încheie mandatul în 2009. Am făcut această alegere, întrucât o mare parte din candidații la alegerile europarlamentare din 2009 au fost europarlamentari în perioada 2007-2009, iar studierea activității lor în cadrul instituției europene poate reprezenta o sursă de a identifica un tipar privind comportamentul legislativ al acestora.

După o experiență de aproape doi ani ca stat membru al Uniunii Europene, în România se vor organiza pentru a doua oară alegerile pentru Parlamentul European. Importanța acestor alegeri nu rezidă numai în desemnarea și alegerea viitorilor europarlamentari, ci reprezintă în același timp un test pentru maturizarea clasei politice românești în sensul înțelegerii mizei competiției electorale pentru europarlamentare. Astfel, competitorii la aceste alegeri vor trebui să privească mai departe de temele naționale prezente în discursul politic și să își îndrepte atenția electoratului spre problematici europene. Analiza din 2007 realizată de Modulul Jean Monnet în cadrul raportului „Alegerile pentru Parlamentul European. Studiu de caz: România” a arătat faptul că în discursul candidaților la primele alegeri europarlamentare din România temele europene au fost abordate în așa fel încât s-au subscris problematicilor naționale¹. În acest context, întrebarea care se pune este în ce măsură comportamentul competitorilor la alegerile pentru Parlamentul European care câștigă cursa electorală se modifică în timpul mandatului de europarlamentar, și mai

¹ Analiza este disponibilă la <http://mjm.snsa.ro/uploads/mjm/Cercetare/Proiect%20AE%20final.pdf>

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

ales dacă în timpul acestuia logica națională este înlocuită de cea europeană? Această întrebare pune problematica alegerilor europarlamentare, dar mai ales a activității eurodeputaților într-o perspectivă diferită, și anume una ce privește responsabilitatea acestora și a activității lor în fața cetățenilor europeni. Un argument ce susține redirectionarea atenției spre perspectiva menționată anterior se poate regăsi în însăși descrierea Parlamentului European ca instituția ce reunește „reprezentanții popoarelor statelor membre din UE, aleși prin sufragiu universal direct și simbolizează aplicarea democrației la structura instituțională a Uniunii Europene” (Bărbulescu: 2008, 190). Plecând de la considerațiile de mai sus se observă că dezbaterile privind responsabilitatea europarlamentarilor în activitatea lor aduce în discuție și problematica deficitului democratic în cadrul PE. Deși această temă a fost atinsă în literatura de specialitate din perspectiva „insuficienței competențelor PE” (Bărbulescu: 2008, 189) consider că este necesar să privim problematica și din perspectiva comportamentului birocratic al eurodeputaților – aici referindu-ne cu precădere la aspectul responsabilității acestora.

Premisa de la care pornesc este că un grad scăzut de responsabilitate a eurodeputaților crește deficitul democratic în cadrul instituției Parlamentului European.

Înainte de a analiza comportamentul eurodeputaților și responsabilitatea acestora față de cetățenii europeni este necesară clarificarea celor două concepte menționate anterior, și anume deficit democratic și responsabilitate.

Conceptul de “deficit democratic”, atunci când vorbim despre Uniunea Europeană, reflectă faptul că aceasta nu este suficient de democratică, din pricina modului său complicat de funcționare nefiind destul de apropiată de cetățenii săi.¹ Mai exact, Katz argumentează că termenul de “deficit democratic” se referă cu precădere la punctele slabe ale Parlamentului European, mai exact la inabilitatea acestei instituții de a face responsabil executivul european pentru deciziile luate, așa cum se întâmplă în cazul parlamentului național în raport cu guvernul (Katz: 2000, 4). Un punct de vedere diferit îl au Ejik și Franklin care atrag atenția asupra faptului că “deficitul democratic” rezultă din însuși caracterul cursei pentru alegerile europarlamentare,

¹ http://europa.eu/scadplus/glossary/democratic_deficit_en.htm

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

care este bazată mai degrabă pe aspecte politice de natură națională decât pe problemele relevante de pe scena politică europeană. Autorii argumentează că această situație face ca Parlamentul European să ducă mai degrabă lipsa unui mandat de a-și folosi puterea, decât de puterea pe care ar da-o mai multe competențe (Ejik, Franklin: 1996, 7). O perspectivă similară, însă mult mai cuprinzătoare este oferită de Pasquino, care, atunci când vorbește despre deficitul democratic la nivelul PE recomandă diferențierea între principiile democratice pe baza căruiia este construită această instituție și procedurile democratice din cadrul său. În ceea ce privește principiile democratice de bază pe care este fondat Parlamentul European acestea sunt: 1. reprezentativitatea – prin alegerea eurodeputaților prin vot direct; 2. responsabilitatea – în sensul în care în mod formal europarlamentarii ar trebui să ia în calcul preferințele votanților și să fie responsabili în fața acestora pentru activitatea desfășurată în cadrul instituției (Pasquino: 2002, 41). Cu toate acestea, atunci când analizăm procedurile democratice utilizate în cadrul PE se remarcă aspecte problematice ce pun sub semnul întrebării legitimitatea democratică a acestei instituții. În primul rând, autorul atrage atenția asupra faptului că alegerile europarlamentare sunt alegeri de rang secund, întrucât membrii PE sunt aleși în baza rezultatelor unei curse electorale naționale unde campaniile electorale ale competitorilor politici sunt rareori centrate pe teme de interes european, și în plus rareori votanții aleg candidații sau partidele care au abilități și experiență la nivel european. Un al doilea aspect problematic în ceea ce privește procedurile democratice este legat de faptul că foarte rar campaniile candidaților la alegerile europarlamentare care doresc să obțină un nou mandat de eurodeputat sunt evaluate din perspectiva activității acestora în cadrul instituției europene (Pasquino: 2002, 42). Nu în ultimul rând, discuția privitoare la deficitul democratic în cadrul Parlamentului European trebuie să se oprească și asupra gradului de participare scăzut al votanților la alegeri, ceea ce în opinia lui Pasquino sugerează un grad de încredere scăzut al alegătorilor față de importanța acestei instituții.

Se poate observa din considerațiile făcute mai sus importanța pe care o au procedurile democratice în analiza deficitului democratic al Parlamentului European, dar mai ales accentul care este pus pe responsabilitatea europarlamentarilor

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

față de alegători în ceea ce privește comportamentul lor în cadrul acestei instituții. Astfel, un al doilea concept ce trebuie definit pentru a realiza analiza propusă îl reprezintă responsabilitatea.

Conceptul de responsabilitate este unul destul de contestat în știința politică, având în vedere existența mai multor abordări cu privire la acesta. Pe de o parte, el e considerat a fi unul evaluativ și nu analitic, în sensul în care este utilizat mai degrabă pentru a clasifica pozitiv o stare de fapt sau performanța unui actor politic, ceea ce conduce la contestarea sa din cauza lipsei unui consens general privitor la standardele referitoare la un comportament responsabil (Bovens: 2007, 105-106). Pe de altă parte, dezbaterile privitoare la responsabilitate se centrează pe maniera în care aranjamentele instituționale funcționează, și anume dacă actorii pot fi responsabili pentru acțiunile lor după ce aceștia le-au încheiat în fața unor foruri care să decidă asupra comportamentului acestora (Bovens: 2007, 106). Întrucât dezbaterile referitoare la conceptul de responsabilitate este una împărțită între cele două abordări, și datorită faptului că această analiză vizează studierea comportamentului europarlamentarilor români ce au avut mandat între 2007 și 2009, voi face apel la prima perspectivă asupra responsabilității. Mai mult decât atât, voi vorbi despre responsabilitate publică, termen ce implică metodele prin care o agenție publică sau un oficial își îndeplinește îndatoririle și obligațiile și procesul prin care aceasta/acesta este răspunzător pentru activitatea desfășurată (Bovens în Ferlie, Lynn, Pollitt: 2005, 185-186).

Plecând de la considerațiile anterioare referitoare la responsabilitatea publică și luând în calcul obiectivul principal al acestui studiu, voi stabili în cele ce urmează variabilele pe care le utilizez în studierea comportamentului legislativ al eurodeputaților. Astfel, voi lua în considerare în analiza comportamentului legislativ al eurodeputaților măsura în care s-a reflectat în activitatea acestora îndeplinirea îndatoririlor și obligațiilor în cadrul Parlamentului European. Variabila independentă va fi responsabilitatea publică, iar variabilele dependente vor fi de natură cantitativă datorită obiectivului menționat anterior. Ca variabile dependente am ales: numărul de intervenții în ședințele plenare ale PE, numărul de propuneri de rezoluție, numărul de rapoarte întocmite, dar și perioada pe parcursul căreia eurodeputații și-au intensificat activitatea (pentru această variabilă codific cu 1 dacă

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

activitatea respectivului/ei eurodeputat/ă a fost constantă din 2007 până în 2009, cu 2 dacă s-a remarcat în perioada 2008-2009 și cu 0 dacă aceasta s-a remarcat doar spre sfârșitul mandatului de eurodeputat și anume în 2009).

Ipoteza de plecare este că responsabilitatea publică a eurodeputaților români în raport cu obligațiile și îndatoririle acestora corelată pozitiv cu o activitatea legislativă este scăzută.

Nume	Grup parlamentar	Numărul de intervenții în ședințele plenare	Numărul de propuneri de rezoluție	Numărul de rapoarte întocmite	Perioada intensificării activității
ANTOCHI Alin Lucian	PSE	11	0	0	0
BODU Sebastian Valentin	PPE-CD	19	5	0	2
BOȘTINARU Victor	PSE	10	1	0	2
BULZESC Nicodim	PPE-CD	38	0	0	2
BUȘOI Cristian Silviu	ALDE	35	2	0	1
CHIRIȚĂ Călin Cătălin	PPE-CD	44	2	0	0
CREȚU Corina	PSE	37	1	0	1
CREȚU Gabriela	PSE	41	1	0	1
CSIBI Magor Imre	ALDE	26	2	1	2
DĂIANU Daniel	ALDE	17	3	1	2
DÂNCILĂ Vasilica Viorica	PSE	5	0	0	0
DAVID Dragoș Florin	PPE-CD	50	3	1	2
DUMITRIU Constantin	PPE-CD	21	1	1	2
FUNERIU Daniel Petru	PPE-CD	9	1	0	0
HĂMBĂȘAN Ioan Lucian	PPE-CD	4	0	0	0
MĂNESCU Ramona Nicole	ALDE	20	1	0	2
MANOLE Adrian	PPE-CD	15	1	0	0
MARINESCU Marian-Jean	PPE-CD	96	11	5	1
MATULA Iosif	PPE-CD	20	1	0	0
NAZARE Alexandru	PPE-CD	50	4	0	0
NICULESCU Rareș-Lucian	PPE-CD	35	8	0	2
PAȘCU Ioan Mircea	PSE	36	0	0	1
PETRE Maria	PPE-CD	44	4	1	1
PLUMB Rovana	PSE	72	0	0	2
POPA Nicolae Vlad	PPE-CD	56	1	1	2
RUS Flaviu Călin	PPE-CD	28	3	0	2
SĂRBU Daciana Octavia	PSE	72	2	1	1
SEVERIN Adrian	PSE	45	13	1	1
SÓGOR Csaba	PPE-CD	30	0	0	2
STOLOJAN Theodor Dumitru	PPE-CD	21	2	0	2
ȚICĂU Silvia-Adriana	PSE	259	1	3	1
TÓKÉS László	Verzii/EFA	26	2	0	2
VĂLEAN Adina-Ioana	ALDE	28	6	7	1
WEBER Renate	ALDE	19	27	2	2
WINKLER Iuliu	PPE-CD	15	0	0	2

Sursa: Datele au fost colectate de la

<http://www.europarl.europa.eu/members/public/geoSearch/search.do?country=RO&language=RO>

În cadrul tabelului de mai sus am reliefat indicii pentru variabilele cantitative stabilite la începutul analizei, în vederea studierii comportamentului legislativ al europarlamentarilor români ce au avut mandat în perioada 2007-2009. Un aspect important ce trebuie remarcat din datele prezentate este legat de variabila referitoare la perioada pe parcursul căreia eurodeputații și-au intensificat activitatea. Astfel, se poate observa că din 35 de eurodeputați, 11 au avut o activitate legislativă constantă încă de la începutul mandatului, 16 în perioada 2008-2009 și 8 dintre aceștia au avut activitate legislativă doar în 2009. Lipsa unei activități legislative constante, încă de la începutul mandatului de europarlamentar reliefează faptul că responsabilitatea publică a celor care au avut un asemenea comportament în raport cu îndatoririle și obligațiile acestora ca actori publici este una scăzută.

Un alt aspect ce trebuie remarcat este că activitatea legislativă a eurodeputaților români s-a axat cu precădere pe intervenții în ședințe plenare, cu excepția unui număr foarte mic de eurodeputați care au participat la fel de activ și la elaborarea de rapoarte și propuneri de rezoluții. Această observație nu vine spre a diminua importanța vreunui segment al activității legislative depuse de europarlamentari, însă reliefează faptul că o implicare mai activă în cadrul instituției ar fi putut conduce la un grad mult mai ridicat al responsabilității publice a acestora.

Dintre variabilele dependente analizate mai sus se poate spune că impactul cel mai mare asupra responsabilității publice a europarlamentarilor români îl are perioada pe parcursul căreia ei și-au intensificat activitatea legislativă. Rezultatele evidențiate anterior denotă o puternică corelație între această variabilă și responsabilitatea publică și reliefează în același timp necesitatea existenței unui comportament legislativ activ al europarlamentarilor.

Am arătat faptul că responsabilitatea publică a eurodeputaților români în raport cu obligațiile și îndatoririle acestora corelată pozitiv cu o activitate legislativă a fost redusă în cazul a 24 din 35 de europarlamentari – cu diferența că doar pentru 8 dintre aceștia s-a putut remarca un comportament caracterizat printr-o responsabilitate publică foarte scăzută.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Întrebarea care revine în acest moment este care sunt consecințele unui comportament caracterizat printr-o responsabilitate publică redusă a europarlamentarilor în raport cu problematica deficitului democratic al Parlamentului European. Așa cum am menționat anterior, un aspect ce trebuie luat în considerare atunci când vorbim despre deficitul democratic sunt procedurile democratice, mai exact necesitatea evaluării competitorilor la alegerile europarlamentare din perspectiva activității acestora în cadrul PE. În acest sens, trebuie remarcat că atât timp cât cei ce participă în cursa electorală pentru Parlamentul European în vederea obținerii unui nou mandat de eurodeputat/ă nu vor fi evaluați de către votanți și din prisma comportamentului lor anterior, există posibilitatea adâncirii deficitului democratic. Mai mult decât atât “membrii PE au aceleași drepturi ca și cei ai unui parlament național: salariul [...] care din 2009 va fi egal pentru toți europarlamentarii, fond de cheltuieli pentru activitatea desfășurată, inviolabilitate pentru opiniile exprimate în activitatea parlamentară etc.” (Bărbulescu: 2008, 196). Acest fapt reprezintă un argument în plus pentru a accentua importanța existenței unui comportament legislativ activ din partea tuturor europarlamentarilor, mai ales având în vedere că pentru activitatea depusă remunerația va fi aceeași începând cu 2009.

Semnificația alegerilor europarlamentare merge mai departe de simplul principiu democratic de a vota reprezentanții popoarelor europene sau de a obține un mandat în Parlamentul European, ele ducând așa cum am arătat la problematici mult mai complexe pe care atât votanții, cât și cei ce analizează competiția electorală pentru europarlamentare, trebuie să le aibă în vedere. Una dintre acestea este centrată pe responsabilitatea publică a europarlamentarilor și corelația sa cu deficitul democratic din cadrul PE. Analizarea comportamentului eurodeputaților permite în același timp și o mai bună înțelegere a mediului instituțional european și a dinamicii sale.

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Iordan Gheorghe, *Procesul decizional în Uniunea Europeană*, Ed. Polirom, Iași, 2008
2. Ewan Ferlie, Laurence E. Lynn, Christopher Pollitt, *The Oxford handbook of public management*, Ed. Oxford University Press, 2005
3. Van der Eijk, Cees. Franklin, Mark. *Choosing Europe? The European Electorate and National Politics in the Face of Union*, University of Michigan Press, 1996
4. Katz, Richard S., *Models of Democracy: Elite Attitudes and the Democratic Deficit in the European Union*, 2000, disponibil la <http://www.essex.ac.uk/ECPR/events/jointsessions/paperarchive/copenhagen/ws1/katz.PDF>
5. Pasquino, Gianfranco, *The Democratic Legitimation of European Institutions*, The International Spectator, No. 4, 2002 disponibil la <http://www.iai.it/pdf/articles/pasquino.pdf>
6. Bovens, Mark, *New Form of Accountability and EU-Governance*, Comparative European Politics, No.5, 2007 disponibil la http://www.css.edu.pl/sns/pliki/Wierzba/M_Bovens_New_Forms.pdf
7. <http://www.europarl.europa.eu/members/public/geoSearch/search.do?country=RO&language=RO>
8. http://europa.eu/scadplus/glossary/democratic_deficit_en.htm
9. <http://mjm.snsa.ro/uploads/mjm/Cercetare/Proiect%20AE%20final.pdf>

Temele de campanie ale partidelor parlamentare românești înscrise în cursa pentru PE

Andra Roescu

Această secțiune își propune să analizeze manifestele electorale prezentate de partidele parlamentare pentru alegerile din 7 iunie 2009. Scopul acestei cercetări este acela de a evidenția aspectele pe care partidele pun accent, precum și poziția partidelor față de anumite politici, urmând ca aceste poziții să fie comparate cu percepția votanților asupra aceluiași aspect.

Temele de campanie și concordanța acestora cu preferințele votanților reprezintă un aspect foarte important al campaniei pentru europarlamentare. În condițiile în care aceste alegeri se confruntă cu problema unui absenteism accentuat, precum și cu importanța scăzută acordată de votanți acestui tip de scrutin, reprezentativitatea devine cheia mobilizării electoratului. Cu alte cuvinte, cu cât partidele vor reuși să răspundă mai bine așteptărilor și preferințelor votanților, cu atât șansele ca aceștia să se prezinte la vot sunt mai mari.

În acest context, se impune un studiu asupra modului cum se desfășoară campania electorală cu accent pe temele promovate și pe pozițiile pe care partidele le-au adoptat față de problematică europeană, corelat cu modul în care sunt percepute acestea la nivelul electoratului.

Metodologie

Scopul studiului de față este analizarea manifestelor electorale ale partidelor parlamentare: PD-L, PSD+PC, PNL și UDMR. În cazul PNL și UDMR, în lipsa unui

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

manifest electoral, analiza este realizată în baza declarațiilor de campanie făcute de liderii partidelor, precum și de candidații la europarlamentare.

Metoda prin care sunt analizate manifestele este cea elaborată de Party Manifesto Research Group (PMRG) în 1979¹ și adaptată și folosită din 2000 de Mannheim Centre for European Social Research (MZES)² în analiza manifestelor electorale folosite de partidele din statele membre UE în alegerile europarlamentare.

În primă fază, manifestul electoral este împărțit în quasi-propoziții sau propoziții logice, fiecare dintre acestea reprezentând în realitate un argument, o luare de poziție față de o anumită politică. Quasi-propozițiile sunt grupate în categorii, iar categoriile sunt grupate în 7 domenii de politici: relații externe, libertate și democrație, sistemul politic, economie, bunăstare și calitatea vieții, construcție socială și grupuri sociale. Categoriile celor 7 domenii au fost adaptate specificului campaniilor europarlamentare, iar noutatea adusă de MZES³ constă în diferențierea acestor categorii în funcție de nivelul la care se ia decizia. Astfel, categoriile sunt triplate pentru a semnaliza pozițiile care fac referire la nivelul național, supranațional sau al statelor membre UE. Pasul următor în analiză constă în calcularea numărului total găsit de quasi-propoziții și stabilirea ponderii pe care fiecare categorie o are din acest total. Sunt folosite procente și nu valori absolute întrucât dimensiunile manifestelor sunt diferite, avantajul procentelor fiind acela că elimină legătura dintre frecvența de apariție a unei poziții și dimensiunea manifestului.

În ultimă fază, sunt identificate temele și pozițiile dominante pentru fiecare partid și sunt comparate cu percepțiile cetățenilor români asupra aceluiași aspecte. Miza acestui demers este acela de a stabili măsura în care oferta electorală a partidelor este în concordanță cu preferințele votanților. Cu alte cuvinte, cercetarea de față se dorește a fi un studiu asupra reprezentativității partidelor parlamentare.

¹ *Euromanifesto project*, disponibil la <http://www.ees-homepage.net/>, accesat 15 mai, ora 19.00.

² *Euromanifesto project*, disponibil la <http://www.ees-homepage.net/>, accesat 15 mai, ora 19.00.

³ Wust, Andreas și Vokens, Andrea. 2004, *Euromanifesto Coding Instructions*, Working Paper nr. 64, disponibil la <http://www.ees-homepage.net/>, accesat 15 mai, ora 19.00.

Rezultate și concluzii

1. Împărțirea manifestelor în quasi-propoziții și clasificarea acestora în categorii

Tabelul 1 indică distribuția quasi-propozițiilor în cele 7 domenii anunțate anterior, precum și numărul total de quasi-propoziții obținute în urma analizei fiecărui manifest sau discurs electoral.

Din analiza datelor se observă faptul că domeniul relațiilor externe ocupă cea mai mare pondere în discursul PNL, de 4.42%, față de 1.96%, respectiv 1.94% din manifestele PD-L și respectiv PSD+PC. În discursul UDMR acest domeniu ocupă doar 0.78%. Cea mai mare pondere față de celelalte partide îl ocupă și domeniul sistemului politic în discursul PNL, de 28.48%. Trebuie menționat faptul că acest procent este determinat de tendința spre o campanie negativă, concentrată pe critica actualei guvernări pe care discursul PNL o are. Pe locul doi la acest capitol se situează UDMR cu 23.43%, partid care face constant referire la funcția de reprezentare a partidului pentru comunitatea maghiară și la importanța pe care o are prezența partidului în conducerea națională și în Parlamentul European. Deși se situează după PNL și UDMR, o pondere mare din manifeste o acordă și celelalte două partide sistemului politic, referirile fiind de această dată la importanța eficienței guvernării și la funcția de reprezentare în Parlamentul European.

În ceea ce privește aspectele economice, strâns legate de măsurile anti-criză și de stimulentele ce ar trebui practicate pentru relansarea economiei românești și europene, cele mai multe referiri se regăsesc în manifestul PD-L, 39.8%. De altfel, se observă că aspectele economice sunt dominante în cazul acestui partid, atât în comparație cu restul partidelor, cât și în raport cu celelalte domenii prezente în manifest.

O pondere semnificativă este acordată și de PSD+PC aspectelor economice, măsurile economice situându-se pe locul doi în manifest, după domeniul bunăstării și calității vieții. Așadar, păstrând tradiția social-democrată, PSD+ PC pun accent pe aspecte legate de echitate socială precum și pe cele legate de protecția socială,

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

militând pentru un stat asistențial. Această tendință este întărită și de procentul acordat domeniului grupurilor sociale (22.81%), domeniu ce face referire la condiția fermierilor, grupurilor defavorizate sau profesionale. Trebuie menționat faptul că teme similare se regăsesc în pondere semnificativă și în manifestul PD-L.

Tema dominantă de campanie a UDMR, așa cum o demonstrează și analiza discursurilor electorale o reprezintă solidaritatea și unitatea minorității maghiare. Solidaritatea precum și aspecte legate de condiția grupurilor minoritare domină discursul UDMR, în special în condițiile în care maghiarii se prezintă pe o listă unică în fața electoratului său pe 7 iunie.

Tabelul 1

Domenii	Nr. de propoziții logice			
	PSD+PC	PD-L	PNL	UDMR
Relații externe	4 (1.94%)	16(1.96%)	25(4.42%)	1(0.78%)
Libertate și Democrație	6(2.91%)	29(3.56%)	59(10.44%)	7(5.46%)
Sistemul Politic	27(13.1%)	158(19.41%)	161(28.49)	30(23.43%)
Economie	47(22.81%)	324(39.8%)	52(9.2%)	8(6.25%)
Bunăstare și Calitatea Vieții	60(29.12%)	154(18.91%)	65(11.5%)	10(7.81%)
Construcție Socială	40(19.41%)	93(11.42/)	112(19.82)	41(32.03%)
Grupuri Sociale	47(22.81%)	40(4.91%)	91(16.1%)	31(24.21%)
Total propoziții logice	206(100%)	814(100%)	565(100%)	128(100%)

Așadar, în urma primei etape din analize, se observă faptul că domeniile de campanie identificate de Party Manifesto research se regăsesc în manifestele sau discursurile electorale ale tuturor partidelor, însă în proporții diferite. Dacă guvernarea PDL și PSD +PC a ales să pună accentul pe problemele economice și pe protecția socială, PNL are mai degrabă o campanie negativă, tipică unui partid de opoziție, centrată pe critica guvernării. Trebuie însă menționat faptul că, discursul axat pe critică este mai degrabă concentrat la nivelul conducerii partidului, în timp ce la nivelul candidaților, critica este secundară în raport cu proiectele și prioritățile pe care doresc să le susțină în Parlamentul European.

2. Categoriile și subcategoriile ale temelor de campanie

Tabelul 1 a demonstrat faptul că toate cele 7 domenii sunt prezente în manifestele sau discursurile de campanie ale partidelor, în proporții diferite. Mai mult, fiecare domeniu cuprinde mai multe categorii și subcategorii, motiv pentru care este necesară o analiză mai detaliată a temelor de campanie, astfel încât să poată fi reliefat specificul temelor prezentate. Tabelele 2.1, 2.2, 2.3 și 2.4 ilustrează principalele categorii și subcategoriile prezente în discursul fiecărui partid, după ce au fost eliminate categoriile cu cele mai puține mențiuni.

Tabel 2.1 – PNL

Relații Externe	Relații externe privilegiate 13(2.3%)				
Libertate și Democrație	Libertate și Drepturile Omului 54(9.55%)	Democrație 4 (0.7%)			
Sistemul Politic	Eficiența executivului și a administrației 36 (6.37%)	Corupție politică (critică la adresa guvernării) 50(8.84%)	Competențele PE 57(10.08%)	Autoritate politică 7(1.23%)	Competențe Comisie 8(1.41%)
Economie	Spirit antreprenorial 10(1.76%)	Locuri de muncă 7(1.23%)	Fonduri europene 10(1.76%)	Reglementări ale pieței 3(0.53%)	
Bunăstare și calitatea vieții	Sistemul de sănătate 20(3.53%)	Educație 9(1.59%)	Echitate Socială 9(1.59%)		
Construcție Socială	Lege și Ordine 62(10.97%)	Armonie Socială 30(5.3%)	Viziune Europeană asupra societății 10(1.76%)		
Grupuri Sociale	Imigranți și străini 66(11.68%)	Agricultură și fermieri 6(1.06%)	Pensionari 6(1.06%)	Tineri 10(1.76%)	

Tabelul 2.1 detaliază temele de campanie ale PNL. Cele mai importante teme sunt relațiile cu Republica Moldova, drepturile omului, eficiența guvernării cuplată cu o critică dură la adresa actualului guvern, precum și referiri la competențele Parlamentului European. Deși programul și obiectivele candidaților săi fac referire la teme europene, campania are și o componentă negativă, de critică față de măsurile

economice ale actualei puteri. De remarcat este însă faptul că discursul PNL conține multiple referiri la competențele și rolul Parlamentului European, precum și ale Comisiei.

Tabelul 2.2 – PD-L

Relații Externe	Relații externe privilegiate 7(0.86%)					
Libertate și Democrație	Libertate și Drepturile Omului 23(2.82%)	Democrație 6(0.73%)				
Sistemul Politic	Eficiența executivului și a administrației 73(8.96%)	Corupție politică 39(4.79%)	Competențele PE 7(0.86%)	Autoritate politică 8(0.98%)	Competențe Comisie 5(0.61%)	
Economie	Spirit antreprenorial 15(1.84%)	Locuri de muncă 18(2.21%)	Fonduri europene 43(5.28%)	Anti-protecționism 17(2.08%)	Scopuri economice 43(5.28%)	Migrație 15(1.84%)
Bunăstare și calitatea vieții	Sistemul de sănătate 19(2.33%)	Educație 40(4.91%)	Echitate Socială 17(2.08%)			
Construcție Socială	Lege și Ordine 19(2.33%)	Armonie Socială 27(3.31%)	Viziune Europeană asupra societății 13(1.59%)	Păstrarea specificului național 6(0.73%)		
Grupuri Sociale	Imigranți și străini 8(0.98%)	Agricultură și fermieri 25(3.07%)	Pensionari 5(0.61%)			

Așa cum se observă din tabelul 2.2, campania PD-L este centrată pe componenta economică, probabil datorită faptului că se află la guvernare. Astfel, discursul său este centrat pe măsuri economice și administrative care să permită ieșirea din criză, precum și pe protejarea grupurilor vulnerabile. Un accent deosebit este pus și pe eficiența executivului și a administrației precum și pe justiție.

Tabel 2.3 – PSD + PC

Relații Externe	Referiri generale la UE 2(0.97%)	Pace 2(0.97%)			
Libertate și Democrație	Libertate și Drepturile	Democrație 3(1.45%)			

	Omului 3(1.45%)				
Sistemul Politic	Eficiența executivului și a administrației 6(2.91%)	Corupție politică 6(2.91%)	Competențele PE 4(1.94%)	Autoritate politică 6(2.91%)	Competențe Comisie 3(1.45%)
Economie	Stimulente pentru economie 10(4.85%)	Locuri de muncă 19(9.22%)	Fonduri europene 5(2.42%)	Reglementări ale pieței 4(1.94%)	
Bunăstare și calitatea vieții	Sistemul de sănătate 15(7.28%)	Educație 13(6.3%)	Echitate Socială 16(7.76%)	Protecția șomerilor 4(1.94%)	
Construcție Socială	Armonie Socială 15(7.28%)	Viziune Europeană asupra societății 17(8.25%)			
Grupuri Sociale	Organizații profesionale 14(6.79%)	Agricultură și fermieri 14(6.79%)	Pensionari 3(1.45%)	Tineri 4(1.94%)	Femei 3(1.45%)

Tabelul 2.3 reliefează temele de campanie ale PSD, teme ce se concentrează în jurul ideilor de stânga privind echitatea socială, asistență socială, locuri de muncă etc. Așa cum se poate observa, și discursul PSD este are o componentă economică semnificativă, vizând măsuri care să genereze creștere economică și bunăstare, acordând o atenție sporită grupurilor vulnerabile la efectele crizei. În plus, de remarcant este faptul că acesta face referire la aspecte privind condiția femeii, egalitatea de gen, egalitatea de șanse etc.

Tabel 2.4 - UDMR

Relații Externe	Relații externe privilegiate 1(0.78%)				
Libertate și Democrație	Libertate și Drepturile Omului 7(5.46%)				
Sistemul Politic	Corupție politică (critică la adresa guvernării) 19(14.84%)	Eficiența executivului și a administrației 9(7.03%)	Competențele PE 1(0.78%)	Autoritate politică 3(2.34%)	
Economie	Spirit antreprenorial 3(2.34%)	Locuri de muncă 2(1.56%)			
Bunăstare și calitatea vieții	Cultură 4(3.12%)	Educație 3(2.34%)	Echitate Socială 3(2.34%)		
Construcție Socială	Lege și Ordine 12(9.37%)	Armonie Socială 23(17.96%)			
Grupuri Sociale	Minorități	Agricultură și fermieri			

	12(9.37%)	7(5.46%)		
--	-----------	----------	--	--

Tabelul 2.4 ilustrează temele dominante ale UDMR. Acesta face referire la drepturile minorității maghiare și la importanța solidarității și unității acestei minorități. De asemenea subliniază importanța participării la guvernare a UDMR și lansează o critică puternică la adresa actualei guvernări și la efectele pe care măsurile luate de aceasta din urmă le au asupra minorității maghiare.

3. Raportul național-supranațional în analiza manifestelor

O critică frecventă la adresa alegerilor europarlamentare este aceea că partidele utilizează preponderent teme naționale pentru a obține sprijinul electoratului. Întrucât electoratul, în special în cazul membrilor noi ai UE, este puțin obișnuit cu temele europene și consideră nivelul supranațional ca fiind secundar în raport cu cel național, temele naționale sunt mai ușor receptate de votanți.

Această secțiune își propune să reliefeze raportul dintre aspectele naționale și cele europene în manifestele și discursurile electorale ale partidelor incluse în analiză. Este important de reținut faptul că unele referiri la nivelul național sunt legitime întrucât doresc să sublinieze efectele pe care le au deciziile și politicile promovate la nivel european pentru planul național.

Tabel 3- Național-Supranațional

Partide	Relații externe %	Libertate și Democrație %	Sistemul Politic %	Economie %	Bunăstare și Calitatea vieții %	Construcție Socială %	Grupuri Sociale %	Total %
PD-L	43.75	10.34	54.49	19.44	27.27	26.88	50	31.20
PSD+PC	25	50	37	51	41.66	30	46.80	45.63
PNL	60	18.64	42.82	21.53	43.07	30.35	58.24	41.06
UDMR	100	71.42	90	100	90	60.97	48.38	71.87

Notă: procentele reprezintă ponderea referirilor la nivelul național din totalul propozițiilor cuprinde într-un domeniu.

Tabelul 3 ilustrează procentul nivelului național în manifestele și discursurile partidelor. După cum se observă, campania cea mai centrată pe teme naționale o are

UDMR, fapt explicabil prin două elemente: discursul acestora face referire la localitățile unde populația maghiară este majoritară, militând pentru descentralizare și chiar autonomie și, în plus, toate referirile la nivelul statal sau substatal au fost codate ca aparținând nivelului național.

În ceea ce privește celelalte partide, se observă faptul că în majoritatea cazurilor nivelul național nu depășește 50% din totalul temelor. Așadar, se poate constata o tendință de reorientare a discursului partidelor către nivelul supranațional.

4. Percepția votanților asupra campaniei pentru Parlamentul European

Scopul utilizării cercetării manifestelor electorale este acela de a stabili pozițiile partidelor pentru ca ulterior acestea să poate fi comparate cu percepția votanților asupra aceluiași teme. Comparația cu percepția votanților se realizează în general pe studii post-electorale, întrucât acestea permit analiza preferințelor votanților fiecărui partid, în funcție de opțiunea de vot. Însă pentru acest tip de analiză este necesară o bază de date cu rezultatele unui asemenea tip de sondaj, astfel încât să fie posibilă analiza statistică a acestor rezultate.

În absența unui astfel de studiu, am ales să prezentăm rezultatele eurobarometrului realizat în perioada 25 martie - 4 mai 2009 pe un eșantion reprezentativ de 1019, cu privire la opinia românilor despre temele de campanie pentru Parlamentul European:

Teme	Procent din respondenți care o consideră importantă	Teme	Procent din respondenți care o consideră importantă
Șomaj	43%	Euro20	20%
Creștere economică	62%	Agricultură	40%
Inflație și putere de cumpărare	41%	Rolul UE	11%
Criminalitate	33%	Puterea altor instituții UE	12%
Terorism	32%	Valori europene	7%
Lupta împotriva schimbărilor climatice	25%	Păstrarea modelului social european	8%
Imigrație	15%		

Sursa: Eurobarometrul: The 2009 European elections: expectations of the Europeans, disponibil la http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

Conform eurobarometrului, principalele preocupări ale românilor sunt cele de natură economică, cu accent pe șomaj, creștere economică, inflație și puterea de cumpărare. Comparând opțiunea românilor cu opțiunea partidelor, așa cum se reflectă ea în manifestele și discursurile electorale, observăm faptul că preocuparea se regăsește de ambele părți. Partidele au pus accent pe dimensiunea economică în manifestele electorale, făcând referire la măsuri care să permită relansarea economiei și creșterea economică, precum și crearea de noi locuri de muncă.

O altă preocupare a românilor se referă la agricultură. Și de această dată se poate constata prezența problemei agriculturii și a fermierilor pe agenda de campanie a partidelor.

Așadar, putem concluziona că temele de campanie ale partidelor reflectă dorința românilor. Cu alte cuvinte, partidele sunt reprezentative pentru electoratul românesc.

Concluzii

Studiul de față și-a propus analizarea temelor de campanie ale partidelor parlamentare înscrise în campania pentru Parlamentul European, așa cum reies acestea din manifestele și discursurile electorale ale acestora. Utilizând metodologia elaborată de PMRG și adaptată ulterior de MZES cercetării manifestelor pentru europarlamentare, am încercat să identificăm temele pe care partidele au pus accentul în această campanie.

În urma analizei, se poate observa că partidele acoperă relativ aceleași teme de campanie, diferența constând doar în ponderea pe care acestea o acordă respectivelor aspecte. Astfel, cu excepția UDMR care are un discurs centrat pe minoritatea maghiară, celelalte partide analizate pun accentul pe aspecte legate de creșterea economică, crearea de noi locuri de muncă, educație, agricultură și protecție socială. De asemenea, se constată și o tendință spre o campanie negativă, centrată pe critica actualii sau fostei guvernări și a măsurilor întreprinse. Tendința cea mai pronunțată se observă în cazul PNL, ca partid de opoziție. Strâns legată de campania negativă se

Modulul Jean Monnet

Centrul de Studii Instituționale și Politici Publice

Clubul Academic de Studii Europene

află problema eficienței administrative și guvernamentale căreia toate partidele îi acordă importanță deosebită.

Analiza mai subliniază două aspecte deosebit de importante. Primul dintre acestea se referă la raportul dintre prezența temelor naționale și a celor europene în discursul electoral. Datele indică faptul că, deși temele naționale ocupă în loc important, acestea se află într-un raport echilibrat sau chiar subunitar față de temele europene. Așadar, se poate afirma că asistăm la o tendință de europenizare a campaniei.

Un alt aspect important este cel al reprezentativității. În ceea ce privește temele de campanie, se poate constata o concordanță între preferințele votanților și oferta electorală a partidelor.

Bibliografie:

1. Euromanifesto proiect, disponibil la <http://www.ees-homepage.net/>, accesat 15 mai, ora 19.00
2. Eurobarometrul: The 2009 European elections : expectations of the Europeans, disponibil la http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm
3. PD-L: [www. http://www.euro-pdl.ro/](http://www.euro-pdl.ro/), accesat 16 mai 2009, ora 20.00
4. PSD: <http://europene2009.psd.ro/> , accesat 17 mai 2009, ora 21.00
5. PNL: www.pnl.ro , accesat 18 mai 2009, ora 16.00
6. UDMR: www.udmr.ro , accesat 18 mai, ora 19.00
7. Wust, Andreas și Vokens, Andrea. 2004, *Euromanifesto Coding Instructions*, Working Paper nr. 64, disponibil la <http://www.ees-homepage.net/>, accesat 15 mai, ora 19.00